

DIN GEOPOLITICA UNEI ZONE. ACȚIUNI SUBVERSIVE ȘI INTERESE STRĂINE ÎN DELTA DUNĂRII (1940-1944)

A existat, indiscutabil, un interes deosebit în anii celui de al doilea război mondial pentru stăpânirea gurilor Dunării, a brațelor sale întinse spre mare și implicit, asupra mereu celui mai tânăr ținut românesc - Delta Dunării, din partea celor doi protagoniști ai scenei războinice mondiale din acea vreme, în acea zonă: Uniunea Sovietică și Germania. Cel puțin pentru primul "protagonist", în ceea ce ne privește, orice mijloc în vederea atingerii acestui scop nu a fost neglijat. De aceea, pentru a înțelege importanța mai mare sau mai mică a zonei Deltei Dunării în contextul acțiunilor pe care le avem în vedere, nu putem să nu apreciem remarcabilele consemnări ale lui Hans Kissel, autor al unei interesante lucrări-document dedicate "catastrofei" germane în România anului 1944. Autorul german menționat reușea în acea lucrare o foarte documentată descriere a obiectivului în discuție, urmărind minuțios traseul Dunării spre vărsarea ei în Marea Neagră: "În dreptul gurilor celor două brațe principale, a celui nordic - Chilia - și a celui sudic - Sf. Gheorghe -, sunt așezate pe un teren nisipos și uscat, între mare, fluviu și mlaștină, două orașe mici - Vâlcov și Sf. Gheorghe.

Brațul Chilia, care preia 63% din volumul total al apelor, se răsfiră mai jos de Ismail în numeroase brațe secundare, care, după ce se reunesc din nou la Chilia, se despart apoi încă o dată, pentru ca, puțin înainte de Vâlcov, grinduri uscate de nisip să le silească să-și adune pentru ultima dată apele într-o albie comună. Imediat după Vâlcov, începe ultima răsfirare în numeroase brațe, care fac să înainteze în Marea Neagră o proaspătă deltă-avantaj.

Din restul de 37% al volumului de apă primit de brațul Sf. Gheorghe, 7% este preluat mai jos de Tulcea de către brațul Sulina. Acest braț mijlociu, cel mai sărac în apă și în depuneri aluvionare a fost îndreptat artificial și este întreținut pentru traficul vaselor de mare tonaj prin dragare, la peste șapte metri adâncime. La gura sa se află orașul Sulina, care trăiește în întregime de pe urma navigației. (...) În marea sa majoritate, Delta Dunării e o regiune de mlaștini și de lacuri ..."¹

"Ca zonă terestră de operații, Delta Dunării poate fi luată în considerare numai în caz cu totul excepțional, atunci când e complet înghețată. În mod obișnuit ea constituie, împreună cu ultima porțiune a cursului inferior al Dunării - cea cuprinsă între Galați-Tulcea - un sector - barieră întins pe 140

km, de cea mai mare eficacitate împotriva oricărui inamic venind din direcția nord."²

Din această perspectivă - am îndrăzni să o numim - geostrategică, Delta și Gurile Dunării au interesat profund în anii 1940-1944 Statul Major al Armatei Sovietice. Astfel, generalul Constantin Sănătescu, numit de Conducătorul Statului român de atunci, generalul Ion Antonescu, Șef al Comisiei Române pentru fixarea frontierei între URSS și România (rezultat al notelor ultimative din 26-27 iunie 1940) arăta în "Jurnalul" său: "Am fost tratați tot timpul foarte civilizată, însă lucrările mergeau greu de tot din cauza relei credințe a rușilor, care nu voiau să respecte înțelesul notei ultimative acceptate de guvernul român. Intențiile ruse erau să ne îndepărteze complet de la brațul Chiliei, al cărui talveg fusese pe vremuri frontiera dintre cele două state. În luna octombrie, a fost nevoie să ne deplasăm în Delta Dunării, pentru a face unele sondaje relativ la talvegul brațului Chiliei și, deși toate măsurătorile dovedeau teza susținută de noi, nu am putut ajunge la un rezultat, din care cauză nu am vrut să închei un protocol scris. Am stat în Moscova până la 16 decembrie, fără a putea să-mi îndeplinesc misiunea."³

Ca o simplă coincidență, un an mai târziu, în aceeași zi, Stalin alături de care se afla nelipsitul Molotov, propunea la Moscova șefului Foreign Office-ului, Anthony Eden un mai puțin cunoscut "Treaty of Establishment of Mutual Agreement Between the USSR and the Great Britain in the Solution of Post-War-Questions and on their joint Actions to Maintain Security in Europe after the termination of the War with Germany". La punctul (articolul) 9 al protocolului adițional (ce purta sigla "confidential" - pare-se o modă a timpului) Stalin cerea în mod expres "transferul către URSS a Deltei Dunării și a celor trei brațe ale sale".⁴ ("9. In respect of Romania it is found expedient: a) for the purpose of ensuring the USSR's security to transfer to the Soviet Union the territory of the Danube estuary and its three arms;")⁵.

Ar fi de amintit în acest context, acțiunile Armatei roșii în zona de legătură a Dunării cu Marea Neagră din vara anului 1941, după declanșarea operațiunilor armatei române pentru eliberarea Basarabiei și a Nordului Bucovinei ocupate de armata sovietică în urmă cu un an. Atunci, forțe din desantul maritim sovietic au ocupat satele din Deltă Lascăr Catargiu, Pardura și Chilia Veche.⁶

Reacția armatei române a fost rapid încununată de succes, satele amintite fiind eliberate patru zile mai târziu. După 21 iulie 1941, Divizia 10 Inf. a trecut Dunărea, unități ale sale intrând în Ismail, Chilia Nouă și Vâlcov și până la 26 iulie, a fost atinsă Cetatea Albă, act ce a echivalat cu eliberarea sudului Basarabiei.⁷ Trebuie spus că odată cu retragerea sovieticilor, NKVD-ul, care pregătise din timp echipe speciale compuse din basarabeni (români) și alogeni, acționase în vederea distrugerii prin foc sau dinamitare a multor obiective și resurse locale.⁸

Respingerea trupelor sovietice de ocupație, nu a însemnat pentru admi-

nistrăția civilă și militară românească sfârșitul greutăților. Armata Roșie crease un adevărat al doilea front, intern cu scopul vădit pentru dezorganizarea vieții economico-sociale și pentru dezorganizarea vieții economico-sociale și pentru realizarea unui climat de insecuritate în zonă. Organele NKVD recrutaseră înainte de război indivizi aparținând minorităților naționale, dar și pe unii basarabeni renegați ori indoctrinați de bolșevism pentru a acționa în direcțiile amintite. Aceste echipe fuseseră instruite în cadrul unor cursuri organizate la Chișinău, Odessa, Tiraspol sau Ismail, cursuri predate de ofițeri NKVD care își recrutaseră personal "elementele subversive", întreaga pregătire fiind asigurată de Centrul Informativ Operativ de la Odessa. "Elementele subversive" erau învățate să mântuiască diferite tipuri de arme, primeau lecții de orientare topografică și își însușeau, după posibilități, cunoștințe referitoare la tactica luptelor de "partizani". În acest sens, nu erau neglijate nici cunoștințele privind mărirea mijloacelor radio, a tehnicilor "diversificate" astfel încât "teroriști-partizani" născuți în laboratoarele NKVD-ului, mutate în alte centre din teritoriul sovietic în funcție de evoluția frontului în anii 1942-1943, erau gata să dea valoare maximă oricăror acțiuni preconizate.⁹

Datele pe care le deținem în momentul de față, ne pot oferi o sumară repertoriare a acestor tipuri de acțiuni desfășurate de indivizi și grupuri de indivizi instruiți de NKVD în anii războiului și plasați în Delta în scopul amintit. Reținem în această "ordine":

- acțiunile grupului lt. Jora în Delta și în județul Tulcea;
- grupul de 16 "partizani" conduși de cpt. Palisciuc și locțiitorul său politic, Grigore Stefanovici (Șlapak) Costea, "zis Grișa", care a acționat în zona Luncavița, la vest de Isaccea și comuna Nifon;
- grupul format din Vladimir Chiriac, Petru Crișanov (Sava Sidorenco) și Liuba Zaharovna-Mihailovna, conspirativ-Svetlana; cu acțiune în Isaccea;
- grupul format din Năjarova Manea și Lighinova Maria - cu acțiuni în zona Niculițel;
- grupul lui Colicenco Nicolae Antonovici și Vasile Iscru care a acționat în zona Nifon-Cocoșu-Isaccea;
- acțiunile lui Vasile Naum, dezertor în URSS, parașutat în comuna Hamciarca, în munții Măcinului.

Din rapoartele SSI, Centrului de Contrasabotaj Galați sau ale Legiunii de Jandarmi Tulcea rezultatele acțiunilor desfășurate de aceste grupuri de "partizani" s-au concretizat în:

- atacarea și scufundarea unor convoaie germane de aprovizionare;
- scufundarea în zona Isaccea a vasului de pasageri Mihai Viteazul;
- interceptarea mișcărilor armatelor române și germane, informarea sovieticilor cu privire la armamentul din dotarea acestora, asupra lucrărilor de apărare, asupra transportului de trupe etc.
- înlesnirea minării Dunării de către armata sovietică.¹⁰

Ne vom opri în rândurile ce urmează asupra grupului condus de lt. Jora, "emblematic", am îndrăzni să-l numim, pentru tema noastră în dezbatere.

Din extrasul realizat după interogatoriul lui Afanasie Simionovici Macovețki, născut la Vâlcov, de profesie pescar, rezulta că acesta împreună cu alți 9 agenți instruiți în sensul celor amintite, au fost ambarcați la 10 noiembrie 1943, pe un submarin sovietic de tip mijlociu în portul georgian Batumi. La 21 noiembrie 1943, conform raportului col. Gh. Georgescu șeful Agenturii Dobrogea - sunt debarcați la 10 km nord de Portița. Întrucât la debarcare bărcile de cauciuc s-au spart, nu au putut debarca decât 7 dintre ei, restul de 3 fiind siuși să rămână la bordul submarinului.¹¹ Cei 7 erau: lt. Jora, originar din Ismail - șeful grupului, Colea-Nicolae Ticovski, Frida Avrumciunskaja, Victor, Afanasie Simionovici Macovețki, Anisiur Ivanovici Stanilov și Iacșa Iacob Ticovski. Ceilalți 3, rămași la bordul submarinului sovietic au fost necunoscuți: Mitea, Anatolie și Pavlic "un român din Bălți", după cum suna raportul în cauză.

Sunt de remarcat materialele aflate asupra lor, conform interogatoriului amintit, respectiv: un post TFF USA, 4 TFF mai mici, 6 bilete de voie - unele cu alb - cu ștampila Reg. 38 Inf. Galați, 6 pistoale simple, 6 pistoale mitralieră, 14 grenade și cuțite cu teacă de lemn. Materialele în cauză sunt o dovadă grăitoare a intențiilor belicoase ale celor debarcați de pe submarinul sovietic în Delta.

După cercetările efectuate, primul prins de jandarmii și grănicerii români la 9 decembrie 1943, a fost Afanasie Simionovici Macovețki.

A doua zi, un pluton al Legiunii de Jandarmi Tulcea a înconjurat lacul Furtuna din Delă, angajând un puternic schimb de focuri cu cei 6 agenți sovietici. Rezultatul: un plutonier de jandarmi rănit, iar agenții scăpați în stufărișul Deltei. "Pe la 11 decembrie, orele 16,30 - după cum informa șeful Agenturii de C. I. Dobrogea, col. Georgescu - agenții sovietici au fost iar descoperiți, de data aceasta pe grindul Papadia. După alte schimburi de focuri, agenții sunt iarăși scăpați. Pe 13 decembrie însă, este capturat al doilea "partizan" - Anisiur Ivanovici Stanilov (tot din Vâlcov). S-au găsit asupra lui: o busolă, un pistol mitralieră, un pistol automat și 50.000 lei în bancnote de 2.000 lei.

Stanilov s-a dovedit "foarte cooperant", declarând imediat organelor române de anchetă că grupul lor deja se divizase, încă din 12 decembrie 1943, lt. Jora și Frida plecând spre Pardina, Victor fiind împușcat de jandarmi, ceilalți urmând o altă direcție.

Din raportul col. Georgescu, rezulta în final că "agentul sovietic A. I. Stanilov este folosit de jandarmi drept călăuză în urmărirea celorlalți."¹²

În raportul Agenturii din 17 decembrie 1943, erau consemnate câteva probleme esențiale privind "misiunile grupului de partizani", cuprinse de altfel și în declarația lui Stanilov. Între acestea reținem pe cele referitoare la "informațiile cu privire la punctele de încărcare a vaselor, ce anume au la

bord, direcțiile, cu ce arme sunt dotate, ce escortă au, unde amplasate pichetele de grăniceri, ce corpuri de armată se găsesc în Delta".¹³ A. I. Stanilov recunoscuse că recrutarea grupului de agenți fusese executată de către organele NKVD.¹⁴

Practic, până la data de 17 decembrie 1943, din cei 7 agenți sovietici debarcați la Portița, la 21 noiembrie, numai 3 rămăseseră liberi: lt. Jora, Frida Avramciuskaia și Colea Nicolae Ticovski.¹⁵

Arestarea lui Andrei Ticovski, frate cu Iașa Ticovski și văr cu Nicolae Ticovski a dus la dezvăluiri importante în privința centrelor de pregătire ale agenților sovietici trimiși de NKVD în Delta. În declarația sa, Andrei Ticovski arată că la Suhumi și Krasnodarsk sunt și alți basarabeni instruiți în vederea venirii lor în zona Deltei, precum: Ivan Cojokaru, Andrei Tihomir sau Izeru Pintilie din Cahul.¹⁶

Cea mai completă imagine asupra modului în care au fost gândite instrucția, pregătirea și desfășurarea operațiilor grupului de agenți în Delta ne este "oferită" de Iacob (Iașa) Ticovski (vezi anexa).

În cele din urmă, conform raportului nr. 979/22 decembrie 1943, se înaintau de către Agentura Dobrogea, fotografiile - probe la dosar lt. Jora Frida Avramciuskaia și Colea Nicolae Ticovski împușcați la Mila 35 pe brațul Sulina - secției centrale de C. I.¹⁷

Odată cu anihilarea celor 7 agenți sovietici, au mai fost arestați alți 5 complici "frați sau rude" ale "partizanilor" sovietici din Delta.

Prin Sentința Curtii Martiale din 7 martie 1944, Afanasie Macovețki, Anisiur Ivanovici Stanilov (ambii din Vâlcov) și Iacob (Iașa) Ticovski din Tulcea au fost condamnați la moarte și la plata a câte 10.000 lei cheltuieli de judecată, ultimului fiindu-i confiscată și întreaga avere, Complicii deferiți justiției militare române au fost: Evsei Ivanovici din Dunavăț, condamnat la moarte în contumancie; Andrei Ticovski (din Vulturul-Vai de Ei) la 15 ani muncă silnică și Spiridon Ticovski (din Tulcea) la 10 ani muncă silnică. Au fost achitați din lipsă de probe Alexei și Demente Ticovski (ambii din Tulcea).¹⁸

Cei condamnați la moarte, ca de altfel și complicii lor, au avut parte de șansa momentului 23 August 1944, a decretului de amnistie de la finele aceluia "august în flăcări", sentințele nemaifiind executate. Astfel că Afanasie Macovețki s-a întors la Vâlcov în fosta RSS Moldovenească; la fel "a pățimit" Anisiur Stanilov, în vreme ce Iașa Ticovski a devenit un "onest" salariat la Întreprinderea Piscicolă Tulcea.

În 1950, osemintele celor trei agenți sovietici împușcați la Mila 35 au fost strămutate de la cimitirul Eternitatea din Tulcea, la Cimitirul Eroilor Români și Sovietici căzuți în cel de al Doilea război mondial ... la datorie.¹⁹

1. Hans Kissel, DIE KATASTROPHE IN RUMANIEN 1944, CATASTROFA DIN ROMANIA in 1944, Darmstadt, Editura "Wehr und Wissen", 1964, p. 24.
2. Ibidem, p. 25.
3. Constantin Sănătescu, Jurnal, București, Editura Humanitas, 1993, p. 23.
4. Oleg Rzheshevsky, The grand alliance. New documents and comentaries, in 1945: Consequences and sequels of the second world war, p. 23-24.
5. Ibidem.
6. Ioan Scurtu, Constantin Hlihor, **Complot împotriva României 1939-1947**, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1994, p. 47.
7. Ibidem, p. 62.
8. Ibidem, p. 84.
9. Ibidem, p. 88-89; vezi Anatol Petrencu, **Basarabia în al doilea război mondial 1940 -1944**, Chișinău, Editura "Lyceum", 1997, p. 77.
10. Biblioteca Academiei Române (BAR). Arhiva Istorică, fond nr. XIII, dosar nr. 396, p. 8, 9.
11. Ibidem, p. 20.
12. Ibidem, p. 22.
13. Ibidem, p. 23.
14. Ibidem.
15. Ibidem, p. 25.
16. Ibidem, p. 26.
17. Ibidem, p. 31.
18. Ibidem, p. 17.
19. Ibidem, p. 10.

ANEXA

Biblioteca Academiei Române (BAR). Arhiva Istorică, fond XIII,
dosar 396, f. 32-35.

COPIE REZUMATIVĂ

Declarația lui Iacob - zis Iașa-Tihovski

Născut în Tulcea în anul 1913, contingent 1935, făcut armata la Regimentul 2 artilerie grea, București. De profesie pescar și șofer. Părinții decedați la Tulcea, are 4 frați și o soră:

Andrei la Vulturul

Grigore la Tulcea

Demente la Tulcea

Serghei la Tulcea

Ecaterina la Tulcea

În Iulie 1940 a fost concentrat la Reg. 2 artilerie grea, dislocat la Medgidia. A stat în concediu o lună, fiind bolnav, nu s-a mai prezentat la regiment. Fiind în poziție de dezertor, de frică de a nu fi deferit Curții Marțiale, a trecut cu barca la Ismail, predându-se la sovietici.

După 3 zile petrecute liber, s-a angajat șofer la primăria din Ismail. Aici s-a întâlnit cu varul său Colea Tihovski, care dezertase și el înaintea sa și tre-

cuse în Basarabia.

În ianuarie 1941 i s-a oferit un post de șofer la un colhoz din Bacu și părăsește Ismailul. În această situație nu rămâne prea mult, întrucât bate un contabil la Bacu și este condamnat la 2 ani temniță, și închis la închisoarea din Bacu la finele anului 1942.

În închisoare Iașa a fost vizitat de 2 ofițeri sovietici, unul din N.K.V.D. și altul din marină, care l-au interogată asupra Deltei Dunării și i-au propus să călăuzească niște oameni prin Deltă. El a acceptat. După aceasta a fost dus la Soci (Caucaz) la o gazdă, unde l-a găsit pe vărul său Colea, cu care nu se mai văzuse de la Ismail.

Colea era acolo de un an și învăța radio-telegrafia (emisie-recepție). Zilnic ofițeri sovietici îl învățau pe Colea radio-spionaj. Iașa a fost instruit puțin.

În august 1943 Colea și Iașa sunt duși la Ciumceri, unde Colea a construit două bărci pescărești. Iașa i-a ajutat.

La 5 Noiembrie 1943 a fost urcat, împreună cu Colea și Pavlic (român din Bălți) într-o mașină și cu Frida (originară din București) și au fost duși la Suhumi. Lui Pavlic i s-a dat o pușcă fără zgomot.

La 6 Noiembrie 1943 seara, la Suhumi, într-o casă, mai cunoaște alți 6 oameni. Cu acest prilej, s-a dat o masă (banchet) de către lt. colonel Ivanov (șeful Serviciului de spionaj din Suhumi - care le-a prezentat pe șeful lor - Lt. Jora, spunându-le că la 8-9 noiembrie 1943 vor fi imbarcați pe un submarin și trimiși spre România.

La 8 Noiembrie 1943, sunt duși cu un camion la Ciumceri. S-au imbarcat la Ciumceri pe un vas motor și de acolo au fost duși la Poty. Au luat cu ei două bărci de cauciuc cu lopețile lor și cele 2 bărci făcute de Colea, alimente pentru o lună, pistoale mitralieră, pistoale, muniții, grenade, aparate emisie-recepție și haine.

La Poty au fost imbarcați pe un submarin cu care au fost transportați până la Batum, unde au fost debarcați în larg și duși cu un vas motor în port, unde s-au imbarcat pe un alt submarin.

În seara de 15 Noiembrie 1943, au pornit spre România, cu indicația că vor debarca la Nord de gura Portița.

La 21 Noiembrie 1943 au debarcat în barcă, la cca 2 km de mal. Bărcile de cauciuc s-au spart la umflat și de aceia au rămas din grup 3 tovarăși pe submarin, numai 7 pornind spre mal, atingând grindul Perișor.

Bărcile (de lemn) le-au pus în stuf, fiind grele, fapt ce i-a determinat să fure două bărci de la gura Dranovului. Au pus bagajele și le-au transportat în laciul Dranov. Au tatonat 2 nopți până au găsit gura canalului Principele Ferdinand pentru a cobori spre brațul Sf. Gheorghe.

Odată Iașa și Colea s-au rătăcit de restul grupului, dar au găsit gura canalului, au intrat în canal, au trecut pe lângă cherhana și au așteptat grupul, care i-a găsit aici, fiind condus (grupul) de un pescar ce purta o căciulă albă.

La 1 km de intrarea în brațul Sf. Gheorghe au tras bărcile la mal.

Șeful grupului Lt. Jora și pescarul au cercetat malul pentru a identifica situația pazei grănicerești.

Iașa s-a urcat în barca mică, iar Afanasie în cea mare. Restul mergeau pe jos.

"Pescarul ne-a spus să mergem tot timpul pe malul stâng, căci pe malul drept sunt grăniceri." (a declarat Iașa)

Jora, i-a dat pescarului 2000 lei, ulterior Jora afirmase că i-ar fi dat pescarului 4000 lei.

Ajunși la gura canalului ce se varsă în Dunăre, grupul s-a urcat în bărci și a pornit-o în susul Dunării, până la gura Litcovului și prin Litcov au ieșit în lacul Gorgova.

Pescarul din Dranov le spusese că aici pe Litcov nu patrulează grăniceri.

În prima zi Iașa și Macovețki s-au dus în lacul Gorgova pentru a căuta pescari spre a se aproviziona cu pește.

Fiind furtună mare nu au trecut lacul, ci au luat-o pe jos, pe margine și au dat de pescari, ce făceau borș pescăresc.

Unul din pescari - moș Gheorghe Costache cu un băiat al său (pescarul Badiu Com Mahmudia) l-a recunoscut pe Iașa. Cu acest pescar, erau și 2 pescari lipoveni cu 2 copii (pescarii erau tot din Mahmudia). Cei doi partizani au mâncat și au luat și 2 kg de pește. A doua zi Afanasie și Colea au plecat, cu barca, la fratele lui Iașa (Andrei Tihovski) pentru a-și procura pâine, făină și mălai. S-au înapoiat cu 8-10 kg mălai, 1 kg pâine și cu promisiunea că a doua zi vor primi pește.

A treia zi Colea și Jora s-au dus la Andrei la Vulturul și au adus 5-6 kg pește și raci. Ei i-au dat lui Andrei atunci 50.000 lei pentru a le cumpăra de la Tulcea alimente, cazane de tuci și plăpâmi.

La 4 Decembrie 1943 partizanii și-au dus bagajele cu lotcile pe o gârlă spre brațul Sulina. Pe gârlă s-au întâlnit cu Andrei care i-a înapoiat lui Jora cei 50.000 lei, motivând că e chemat în concentrare. Andrei a rămas surprins când l-a întâlnit între partizani și pe fratele său Iașa.

La rugămintea Lt. Jora pescarul Andrei i-a scos pe partizani la Dunăre.

La insistențele lui Iașa, Andrei a acceptat până la urmă să ia 30.000 lei (5000 lei erau pentru el) să cumpere partizanilor alimente, țuică, slănină, pansamente, vată etc.

Colea i-a dat 10.000 lei spre a-i da din partea sa lui Spiridon Tihovski (fratele lui Colea) tot pentru a le procura alimente și scule de pescuit, cu rugămintea ca și Spiridon să vină odată cu Andrei - la locul întâlnirii - adică pe lacul Corciovata. Întâlnirea a fost fixată pentru Joi-Vineri 9-10 Decembrie 1943.

Cu acest prilej, Andrei, le-a dat partizanilor și un tarpan pentru tăiat stuful, avertizând-i totodată că pe malul Dunării patrulează grănicerii și că peste 3-4 case este pichetul lor. Tot el i-a informat că pe malul celălalt nu se

patrulează și că este, deci, mai multă siguranță pentru dâșii.

Grupul partizanilor a intrat în Dunăre coborând la vale pe brațul Sulina, apoi au intrat prin Dunărea Veche în lacul Furtuna și apoi în lacul Cărciova, de unde au intrat pe o gârlă inundată. Aici și-au descărcat bagajele și au poposit până la 10 Decembrie 1943, construind o colibă de stuf la cca 500 metri de locul unde poposiseră inițial.

La 9 Decembrie 1943 Lt. Jora l-a trimis pe Afanasie după pește în lacul Furtuna, cu indicația de a se inapoia până la prânz, fiindcă în aceeași zi lașa și Colea trebuiau să se întâlnească cu Andrei și Spiridon. Negăsindu-i pe aceștia la locul întâlnirii lașa și cu Colea s-au întors la tabără, urmând ca a doua zi - vineri 10 decembrie 1943 - să meargă din nou la locul întâlnirii.

Partizanii văzând că Afanasie nu mai apare s-au gândit că ori a fost prins (cum de fapt se întâmplase), ori că a plecat acasă, (termenul scris de lașa este "a fugit") la Vâlcov.

Vineri 10 decembrie 1943 partizanii au început să se mute cu bagajele în coliba construită din stuf la cca 500 m de locul așezării inițiale. Toți cărau, numai Colea păzea cu un pistol mitralieră.

La ultimul transport de bagaje, Colea le-a spus partizanilor că 6 inși în două bărci au apărut în fața sa. El i-a somat și i-a întrebat ce caută, cine sunt. Oamenii au răspuns pescari. Colea i-a somat să plece de îndată că nu au ce căuta în acel loc. (N.N. Cei șase erau jandarmi îmbrăcați în haine pescărești.)

Partizanii în urma acestui incident neplăcut, au ținut o ședință în colibă, în care s-au hotărât ca a doua zi - 11 decembrie 1943 - să-și mute tabăra în alt loc.

În aceeași zi însă, după ședința din colibă, auzind focuri de pușcă mitralieră, trase la cca 800-1000 m de tabără, fapt pentru care au luat în grabă strictul necesar și câteva pistoale mitralieră și au fugit prin baltă. În acest fel au scăpat pentru moment de jandarmi.

La 12 Decembrie 1943 jandarmii i-au descoperit din nou pe partizani și au reluat focul. Au răspuns de data aceasta și partizanii. Au trebuit să reînceapă fuga. Lașa s-a despărțit de grup, fugind în altă parte și a rătăcit 7 zile prin Delta cu gândul să se predea. Îndreptându-se către Domnița Maria, lașa a dat de niște oameni care spuneau că urmăresc parașutiști. Atunci lașa le-a spus că el este parașutist și i-a însoțit până la postul de jandarmi, unde s-a predat.

Lașa Tihovski mai arată în declarația sa că Frida Avrumciscaia trebuia să plece la București, ori la Galați și lașa și Colea la Sulina, dar declară că nu știe pentru anume ce.

Tot lașa în declarația sa mai informează că: după debarcarea partizanilor de pe submarin a luat legătura cu Suhumi, transmitând că au ajuns cu bine la mal.

Mai arată, deasemeni că locul de aprovizionare a partizanilor cu arme, alimente etc. era gridul Stipoc, loc ce fusese indicat de Jora, prin telegramele cifrate ce se emiteau.

**DE LA GÉOPOLITIQUE D'UNE ZONE. ACTIONS SUBVERSIVES
ET INTÉRÊTS ETRANGERS DANS LE DELTA DU DANUBE
(1940-1944)
Résumé**

Du point de vue strategique, la domination des Bouches du Danube et de ses bras vers la mer a représenté un intérêt indéniable pour l'armée soviétique pendant les années de la deuxième guerre mondiale.

Dans le Delta du Danube, surtout après la bataille de Stalingrade à la suite de laquelle la combativité soviétique s'est accrue visiblement, la N.K.V.D a envoyé de nombreux groupes d'agents prêts à des actes de sabotage dirigés contre les armées roumaines et allemandes. Pas mal d'entr eux connaissaient très bien la zone étant pour plupart habitants des deux rives du Danube, d'habitude d'origine russo-lipovean (c'est-à-dire population d'origine russe qui habitait le nord de la Dobroudja).

Le document en question présente quelques-unes des actions organisées par les agents mentionnés, dans le Delta du Danube, à la fin de 1943, tout en insistant sur le groupe dirigé par le lieutenant Jora d'Ismaïl, annihilé par l'intervention en force des gendarmes et des soldats de la garde des frontières.